

Vraag:

Ik zit met een heel praktische vraag: Hoe zit het met het afscheren van het hoofdhaar? Wat zijn nou eigenlijk de 'randen van je haar' (Lev. 19:27 en 21:5) en waarom is het volgens Paulus een schande voor een man om lang haar te hebben (1 Kor. 11:14) terwijl dit wel als onderdeel van een gelofte is voorgeschreven (Num. 6) en - zo komt het op mij over - in strijd lijkt met 'de rand van je haar afscheren', want als je de rand van je haar niet mag afscheren, wordt het immers lang. Voor de vrouw wordt door Paulus juist lang haar gezien als een sieraad. Maar, wat is lang?

Antwoord:

In de Tora staat niet dat men het hoofdhaar niet mag afscheren, maar dat men het hoofdhaar niet rondom mag afscheren. Betekent dit dat iedere Jood lang haar heeft? Neen! Het betekent dat men niet als b.v. een Amazone-Indiaan het hoofd rondom kaal mag scheren (bloempot-kapsel), want dat deden juist de heidenen van wie de Israëlieten zich ook uiterlijk moesten onderscheiden. Maar men mag het haar wel degelijk netjes bijknippen. Knippen en scheren is immers niet hetzelfde, want knippen betekent inkorten, maar scheren daarentegen geheel verwijderen! De uitspraak van Sha'ul in de Korinthenbrief, dat lang haar voor een man schande is, is echter niet in strijd met het bovengenoemde. Het lange haar van de Nazireeërs staat hier namelijk los van omdat dit maar een beperkte groep was die tijdelijk een bijzondere gelofte op zich genomen hebben. Na afloop van deze gelofte werd het lange haar afgeschoren en in de tempel ritueel verbrand. Sha'ul laat dus enerzijds zien dat een man geen lang haar mag hebben, maar hij propageerde daardoor beslist niet het rondom afscheren van het hoofdhaar omdat dit anders in strijd zou zijn met de Tora. En zo is het ook met de baard. Volgens de Tora mag een baard niet geheel afgeschoren worden, maar dat wil volgens mij nog niet zeggen dat men hem niet zou mogen bijhouden, want anders zou je erover struikelen... In mijn bijbelstudie nr. 007 over de Q'dusha [heiligheid] schreef ik over dit onderwerp het volgende: In de NBG-vertaling lezen wij Leviticus 19:27 als volgt: "Gij zult de rand van uw hoofdhaar niet rond afscheren, en gij zult de rand van uw baard niet afsnijden." - De Statenvertaling zegt het zo: "Gij zult de hoeken uws hoofds niet rond afscheren; ook zult gij de hoeken uws baards niet verderven." - En in de Luthervertaling staat er geschreven: "Gij zult uw haar aan het hoofd niet rondom afsnijden, noch uwen baard geheel afscheren." - Of het nu slechts om de rand van de baard gaat of om het geheel afscheren van de baard, feit is in elk geval dat er hoe dan ook sprake is van een baard. Een Israëliet had een baard en die mag dus niet geheel of gedeeltelijk verwijderd worden, want dat was namelijk een heidense gebruik. Er waren heidense volken, waar de mannen over het algemeen gladgeschoren waren zoals bijvoorbeeld de Egyptenaren en ook de Romeinen. Andere heidenen hadden wel een baard, maar geen volle baard. Denk maar aan de Assyriërs en de Babyloniërs, waar de hoeken van het kin vrijstaand waren. Een volle baard maakte het onderscheid tussen het volk van G'd en de heidense volken ook uiterlijk zichtbaar! Ook in de specifieke wetten voor de priesters werd het verbod op het verminken van de baard nadrukkelijk opgenomen: "Zij zullen op hun hoofd geen kale plek maken, noch de rand van hun baard wegscheren noch insnijdingen in hun lichaam maken. Heilig zullen zij hun G'd zijn en de naam van hun G'd zullen zij niet ontheiligen, want zij brengen de vuuroffers van de Eeuwige, de spijze van hun G'd, daarom zullen zij heilig zijn" (Vayiq'ra [Leviticus] 21:5-6, NBG) of in de Luthervertaling: "Hij zal ook geen kruin op zijn hoofd maken, noch zijnen baard afscheren..." - In vers 5 staat dat de priesters op hun hoofd geen kruin mogen maken ofwel dat ze op hun hoofd geen kale plek mogen maken, en dat is nou juist precies wat de rooms-katholieke monnikken vroeger wel deden, maar de Eeuwige heeft dat nadrukkelijk verboden. En evenmin mogen zij hun baard afscheren. De baard is namelijk een symbool van waardigheid. Het afscheren van de baard werd en wordt dan ook door een Joodse man ervaren als een diepe vernedering evenals het kaalscheren van een vrouw. Zo werden tijdens de Shoa [Holocaust] de Joden in de kampen niet alleen kaalgeschoren, maar ook van hun baarden beroofd. Reeds in bijbelse tijden was het afknippen van de baard een middel om Joodse gevangenen te beledigen en te vernederen: "Toen nam Chanun de dienaren van David, liet de helft van hun baard wegscheren, en hun kleren halverwege, tot hun achterste, afsnijden, waarna hij hen heenzond. Men deelde dit aan David mee en hij zond hun boden tegemoet, want de mannen waren diep beschaamd; en de koning beval: Blijft in Yericho, totdat uw baard weer aangegroeid is, en komt dan terug." (Sh'mu'el bet [2 Samuël] 10:4-5). Ook in Yeshayahu [Jesaja] 15:2 komen wij dit tegen: "Men gaat op naar de tempel, Divon naar de hoogten om te wenen; in Nevo en Medeva jammert Moav; ieders hoofd is kaal geschoren, elke baard is afgesneden!" - In het moderne Israël kan men aan de baard zien of

iemand religieus is of niet. Orthodoxe Joden hebben doorgaans een lange baard, liberale Joden een wat kortere baard, seculiere Joden zijn meestal gladgeschoren, en wie een snor heeft wordt daar gauw voor een moslim aangezien. Laten wij dus ook in dit opzicht luisteren naar G'ds woord. Verder schreven jullie nog: Voor de vrouw wordt door Paulus juist lang haar gezien als een sieraad. Maar, wat is lang? Wel, ik denk dat het haar van een vrouw in elk geval lang genoeg moet zijn om zich te onderscheiden van een mannenkapsel.

Ik hoop dat ik uw vraag voldoende heb kunnen beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
Werner Stauder